

Nieuw in de collectie: archieven

Mei – juni 2019

In mei en juni zijn er dertien nieuwe archieftoegangen bijgekomen, waarvan tien nieuw en drie herzien. Wat kunt u er zoal in vinden? We lichtten één toegang toe.

Uitgelicht

[3088 F. Veldman en zijn familie, 1691-1965](#)

De Groninger Freerk Veldman (1873-1964) was betrokken bij de oprichting van de eerste Nederlandse emigratie-nederzetting in Zuid-Afrika. Rentenieren als boer zag Veldman op 53-jarige leeftijd niet zitten. De vraag of hij voor de Nederlandse Zuid-Afrikaanse vereniging in een commissie zitting wilde nemen, kwam als geroepen. Deze commissie ging de emigratiemogelijkheden van jonge boeren naar Zuid-Afrika onderzoeken. In de [memorie over het bevorderen van groepsemigratie van Nederlandse boeren naar Zuid-Afrika](#) staat het verhaal van Veldman over de nederzetting 'Wonderfontijn', vlak bij Johannesburg, eind jaren twintig. De commissie vond dat één persoon de leiding moest nemen over de emigratie en dat werd Veldman. In het dikke pak over [de totstandkoming van de nederzetting](#) is van alles te vinden. Bijvoorbeeld het rapport van de Zuid-Afrikaanse econoom S.J. de Swardt, die het te kopen landgoed zeer geschikt acht voor Nederlandse boeren. Hij raadt bijvoorbeeld aan direct een goed huis te bouwen, en als het nodig is, later uit te breiden:

voorlopige primitieve huisies is ongerieflik, ongesond, dra daartoe by om die mense ongelukkig te laat voel in'n vreemde land, en in aan die end nie ekonomieser dan 'n klein stewige huisie nie.

Een groot deel van het archief bestaat uit de talloze brieven die Veldman naar zijn familie, kennissen en organisaties stuurde. Ook interessant is het [dagboekje](#) uit 1928 en het [gastenboek](#) van de huizen van Veldman. Op de veelgebruikte kaart van Zuid-Afrika, met papier op canvas, heeft Veldman allerlei informatie genoteerd over zijn reizen en de verschillende Nederlandse Nederzettingen. Het [fotoalbum](#) met foto's van Wonderfontijn, de kaasfabriek 'Adorp' en de foto's van zijn auto die herhaaldelijk vastliep op de Zuid-Afrikaanse wegen, spreken tot de verbeelding. In een pak met [krantenknipsels](#) is te lezen over Freerks overlijden in Groningen op 90-jarige leeftijd. Foto's, kaarten, brieven, dagboeken en momories: dit archief zit bomvol met informatie over de begintijd van emigratie van Nederlandse boeren naar Zuid-Afrika en de persoonlijke ervaringen van een pionier. Een overig gedeelte van dit archief gaat over de voorouders van Freerk Veldman en boerderijen die zij bezaten.

[2698 Verzameling fragmentarchieven: inventarisnummer 276: Toelichting op het plan \(van de Franse architect Nicolas de Pigage\) ingezonden voor de prijsvraag voor de bouw van een nieuw stadhuis, 1775](#)

Collega Mirjam de Jonge heeft over deze aanwinst een blog geschreven, die te lezen is op onze website.

Nieuw toegangen archieven

Mei – juni 2019

Families en Personen

[3068 Echtpaar Johannes van Dijk en IJbeltje Jaarsma, 1941-1989](#)

[3069 Familie Geudeker, 1869-2002](#)

[3088 F. Veldman en zijn familie, 1691-1965](#)

Kunst, Cultuur en Erfgoedbeheer

[3102 Afdeling Appingedam Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, 1912-1996](#)

[3049 Centrum voor Oude Muziek en Dans, 1990-2017](#)

[3087 Samenwerkingsverband Lauwerszee, 1976-1993](#)

[3096 Schrijverskollektief de kleine k, 1973-1981](#)

Onderwijs en Wetenschap

[726 Instituut voor Bodemvruchtbaarheid en taakvoorgangers, 1889-1993 \(herzien\)](#)

Religie en Levensbeschouwing

[2728 Vereniging van Vrijzinnige Hervormden in Appingedam, 1910-2009 \(herzien\)](#)

Sport en Recreatie

[3039 Algemene Computerclub Westerkwartier, 1992-2004](#)

Verkeer en Waterstaat

[3104 Studiecommissie Verbetering Afwatering Noord-Groningen, 1962-1977](#)

Verzamelingen

[3035 Verzameling plakboeken Tweede Wereldoorlog van J.H. Kestens, 1975-2000](#)

[2698 Verzameling fragmentarchieven: inventarisnummer 276: Toelichting op het plan \(van de Franse architect Nicolas de Pigage\) ingezonden voor de prijsvraag voor de bouw van een nieuw stadhuis, 1775](#)

Welzijn en Sociale zorg

[2085 Stichting Noord Groningen, 1955-1984 \(herzien\)](#)